

Czytanie: tekst popularnonaukowy

„Taniec, który wskazuje drogę” — prawda/fałsz, cel tekstu, informacje, opinia

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa **A**Suma: **10 pkt**Czas: **20 min**

6 zadań · 10 punktów · 20 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)**OTWARTE**

Przeczytaj tekst. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Taniec, który wskazuje drogę

Pszczółka miodna, która znalazła łąkę pełną kwiatów, nie zatrzymuje tej wiadomości dla siebie. Po powrocie do ula wykonuje na plastrze taniec, z którego inne robotnice odczytują, gdzie szukać pożywienia. Zjawisko to opisał austriacki badacz Karl von Frisch, który w 1973 roku otrzymał za swoje badania Nagrodę Nobla.

Jeśli kwiaty rosną blisko ula, pszczoła wykonuje taniec okrężny: biega w kółko, raz w jedną, raz w drugą stronę. Ten taniec mówi tylko: „Szukajcie w pobliżu”. Gdy pożywienie jest dalej, pojawia się taniec wywijany. Pszczoła przebiega wtedy prosty odcinek, intensywnie poruszając odwłokiem, a potem zatacza półkole i wraca do początku, raz z prawej, raz z lewej strony — jej droga przypomina ósemkę.

Taniec wywijany zawiera bardzo dokładne informacje. Kierunek prostego odcinka względem pionu na plastrze odpowiada kątowi między kierunkiem lotu a położeniem słońca. Z kolei im dłużej trwa „wywijanie”, tym dalej znajduje się cel. Robotnice, które dotykają tańczącej czułkami, poznają też zapach odwiedzonych kwiatów.

Moim zdaniem to jeden z najpiękniejszych przykładów współpracy w przyrodzie. Pszczoły nie mają mapy ani kompasu, a jednak potrafią przekazać sobie wskazówki, które doprowadzą całą rodzinę do celu.

1. Za badania nad tańcem pszczół von Frisch otrzymał Nagrodę Nobla. — **P / F**
2. Taniec okrężny wskazuje dokładny kierunek lotu. — **P / F**
3. Pszczoły wykonują taniec w powietrzu, przed wejściem do ula. — **P / F**
4. Taniec pszczół opisał Karl von Frisch. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. F; 3. F; 4. P**Rozwiązanie:** Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu — w zdaniach fałszywych zmieniono jeden szczegół.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zadanie 2. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Jaki jest główny cel tekstu?

- A. przekonanie czytelnika do hodowania pszczół
- B. opisanie życia Karla von Frischa
- C.** przekazanie wiedzy o tym, jak pszczoły informują się o pożywieniu
- D. zachęcenie do kupowania miodu

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: przekazanie wiedzy o tym, jak pszczoły informują się o pożywieniu.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Co znaczy wyrażenie „nie zatrzymuje tej wiadomości dla siebie” w pierwszym akapicie?

- A. zapomina o znalezionej łące
- B. odlatuje z ula na stałe
- C. ukrywa pożywienie przed innymi
- D.** przekazuje informację innym pszczołom

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: przekazuje informację innym pszczołom.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 4. (0–2)**OTWARTE**

Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu.

1. Kto i kiedy otrzymał Nagrodę Nobla za badania opisane w tekście?

2. Dzięki czemu robotnice poznają zapach kwiatów?

Odpowiedź: 1. Karl von Frisch w 1973 roku.; 2. Dotykają tańczącej pszczoły czułkami.

Rozwiązanie: Odpowiadaj pełnym zdaniem, używając informacji z tekstu. Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1

2. **1 pkt** — podpunkt 2

Zadanie 5. (0–1)**OTWARTE**

Wypisz z tekstu zdanie, w którym autor wyraża swoją opinię.

1.

Odpowiedź: 1. Moim zdaniem to jeden z najpiękniejszych przykładów współpracy w przyrodzie.

Rozwiązanie: Opinię sygnalizują wyrażenia: moim zdaniem, uważam, sądzę, oraz słowa oceniające (najpiękniejszy, najmądrzejszy).

Punktacja:

1. **1 pkt** — poprawnie wskazana opinia

Odpowiedz w 2–3 zdaniach.

1. Czy zgadzasz się z autorem, że taniec pszczoł to piękny przykład współpracy? Uzasadnij, odwołując się do tekstu.

Odpowiedź: 1. ocenia nauczyciel; np. tak, bo jedna pszczoła przekazuje innym, gdzie jest pożywienie, i dzięki temu korzysta cała rodzina

Rozwiązanie: Zaczynij od jasnej odpowiedzi, potem uzasadnij ją jednym argumentem lub przykładem z tekstu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — wypowiedź 2–3 zdania: stanowisko + uzasadnienie odwołujące się do tekstu

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (10 pkt)

10–9 pkt: bardzo dobry · 8 pkt: dobry · 7–6 pkt: dostateczny · 5–4 pkt: dopuszczający · 3–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.